

Õiguskantsler

Teie 30.09.2015 nr

Meie 03.11.2015 nr 6-1/151315/1504820

Kiiruskaamerate mõõtemetoodika

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole automaatse kiirusmõõtesüsteemi (edaspidi ka *kiiruskaamerad*) mõõtemetoodika õiguspärasuse teemal.

Kõigepealt selgitan sõidukite sõidukiiruse automaatse mõõtmise meetodikas kasutatavate arv-suuruste omavahelisi seoseid ning nende seoseid rikkujale omistatava süüteoga. Seejärel vastan Teie küsimustele, kas suurima lubatud sõidukiiruse ületamise (edaspidi ka *lubatud kiiruse ületamine*) eest hoiatustrahvi kohaldamise meetoodika vastab Eesti rahvusvahelistele kohustustele ja kas meetoodika või selle kasutamine diskrimineerib lubatud kiiruse ületamise eest karistatavaid isikuid.

1. Automaatse kiirusmõõtesüsteemi mõõtmistulemuste alusel sõidukijuhile suurima lubatud sõidukiiruse ületamise eest hoiatustrahvi määramine tugineb neljale arvsuurusele.

1) *Rikkumise tolerants* ehk lubatud kiiruse ületamise ulatus, mille eest veel ei karistata, on kuni 2 km/h. St, et kiiruse ületamine alates 3 km/h on karistatav hoiatustrahviga vastavalt liiklusseadusele.¹ (See ei ole sõidukijuhi lubatava eksimuse tolerants, sest juhil on alati võimalus hoolsuskohustust järgides sõita veidi aeglasemalt).

2) *Kiiruskaamera mõõtmisvea tolerants* ehk mõõtmistulemuse lubatud määramatuse ulatus on ± 4 km/h juhul, kui mõõtmistulemus on kuni 100 km/h, ja 5 km/h juhul, kui mõõtmistulemus on 101–133 km/h jne. Mõõtmisvea lubatavus on põhjendatud mõõteseadmete võimaliku ebatäpsuse ja muutlike mõõtmistingimustega. Lubatud mõõtmisviga (*sõiduki kiiruse mõõdetud väärtuse laiendmääramatus*) on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 16.06.2011 määruse nr 78 [„Nõuded kiirusmõõturi ja kiirusmõõtesüsteemi mõõteprotseduurile ning mõõtetulemuste töötlemisele“](#) (edaspidi: määrus) [lisaga 2](#).

---

¹ Liiklusseaduse § 262 punkt 1.

3) *Pildikäivituse piirväärtus* ehk sõiduki mõõdetud kiiruse arvvaartus on näitaja, millest alates kiiruskaamera jäädvustab ja salvestab sõidukist pildi või video, sõiduki kiiruse jt rikkumise menetlemiseks tarvilikud andmed ja edastab need töötlemiseks ja süüteo menetlemiseks. Pildikäivituse piirväärtus ei tohi määruse § 12 lõike 2 lause 2 kohaselt olla väiksem väärtusest, mis saadakse antud teelõigul lubatud suurima sõidukiiruse väärtusele eelmises punktis mainitud laiendmääramatuse liitmisel (vastavalt +4 km/h mõõtmistulemuse kuni 100 km/h, +5 km/h 101–133 km/h korral jne). Käesoleval ajal on kiiruskaamerate pildikäivituse piirväärtuseks *mõõtmispunktis lubatud suurim sõidukiirus* +7 km/h.² Nt kui suurim lubatud sõidukiirus on 90 km/h, siis kiiruskaamera pildikäivituse piirväärtus on 97 km/h. See on mitmekülgsest kaalutud arvestuslik suurus. Seega on võimalik mõõtmisviga tõlgendatud sõidukijuhtide kasuks ja kiiruskaamera käivitab mõõtetulemuste salvestamise alles siis, kui mõõdetud kiirus ületab lubatud sõidukiiruse 7 km/h.

4) *Lõplik mõõtetulemus* ehk lubatud sõidukiirust ületav sõidukiirus, mille alusel sõidukijuhti karistatakse väärteo eest hoiustrahviga, saadakse kiiruskaamera mõõtetulemusest laiendmääramatuse lahutamise: näiteks kui teelõigul, kus suurim lubatud sõidukiirus on 90 km/h, mõõdab ja salvestab kiiruskaamera sõiduki kiiruseks 97 km/h, siis lahutatakse sellest määruse § 18 lõike 2 kohaselt laiendmääramatus 4 km/h ning sõiduki mõõdetud kiiruseks loetakse 93 km/h.

Seega kiiruskaamerate veatolerants ja mõõtmismetoodika ei rajane lihtsale kahe või mõne suuruse summale.

2. Teie mainitud [ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni \(UN/ECE\) eeskiri nr 39 „Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses kiirusmõõdiku ja selle paigaldamisega“](#) (edaspidi: eeskiri) on Eesti suhtes siduv alates 25.07.1999.³ Eeskiri kehtestab nõuded sõidukite tootjatele ja neid kontrollivatele riikidele, mitte sõidukite ja nende kasutamise järelevaatajatele. Eeskirjaga reguleeritakse mh sõiduki kiirusemõõdiku mõõtmisvea lubatud ulatust. Tähele tuleb panna, et kiirusemõõdiku mõõtmisviga on lubatud vaid ühes suunas: kiirusemõõdiku näidatav kiirus ei tohi olla väiksem kui sõiduki tegelik kiirus (eeskirja punkt 5.3 ja lisa 3). Sellega kaitstakse sõidukijuhte õiguslikult halvema eksimuse – suurima lubatud kiiruse ületamise eest.

Seega on eeskirja regulatsioon suunatud eelkõige sõiduki kui toote ühetaoliste nõuetele vastavuse tagamisele. Nõudeid sõiduki kiirusmõõdikule tuleb vaadelda lahus konkreetsete kiiruspiirangute rikkumise tuvastamisele suunatud nõuetest kiiruskaamerate mõõtemenetluses.

3. Lubatud sõidukiiruse hoidmine ei ole sõidukijuhile nii keeruline, nagu Te kirjeldate. Esiteks, *suurim lubatud sõidukiirus* on lubatud sõidukiiruse ülempiir ja ei tähenda soovituslikku sõidukiirust. Näiteks, kui suurim lubatud sõidukiirus teelõigul on 90 km/h, siis pole juhil mingit kohustust sõita täpselt 90 km/h, küll on tal keelatud seda kiirust ületada. Teiseks, kuna kiiruspiirangud on üldjuhul kehtestatud täiskümnetena (50 km/h, 70 km/h, 90 km/h jne),⁴ siis ka sellise kiirusemõõdikuga, mille skaalajaotuse intervall on 10 km/h, ei ole keeruline lubatud sõidukiirust järgida: piisab, et kiirusemõõdiku osuti ei ületaks skaalajaotust, mis vastab suurimale lubatud

² <https://www.politsei.ee/et/nouanded/kiiruskaamerad/korduma-kippuvad-kusimused/>

³ [Vt Välisministeeriumi teadaanne RT II 1999, 15](#). UN/ECE eeskiri nr 39 on lisa rahvusvahelisele lepingule „Ratassõidukile ning sellel kasutatava ja/või sellele paigaldatava varustuse ja osade ühtlustatud tehnonõuete vastuvõtmise ning nende nõuete alusel väljastatud kinnituste vastastikuse tunnustamise kokkuleppe eeskirjad“, millega Eesti ühines 1995. aastal (RT II 1995, 2, 3).

⁴ Erandiks on mõned eri- ja väikesõidukite (nt mopeedi) kiiruspiirangud ja erandlikes teeoludes (nt jääteel).

sõidukiirusele. Kolmandaks, kuna kiiruskaamera pildikäivituse piirväärtus on 7 km/h üle antud teelõigul lubatud suurima sõidukiiruse, ei saa väita, et sõidukijuht peaks kiiruskaamerast täpsem olema.

Kokkuvõttes olen seisukohal, et automaatse kiirusmõõtesüsteemi mõõtemetoodika ei ole Teie kirjeldatud osas põhiseadusega ega rahvusvahelisest õigusest tulenevate nõuetega vastuolus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Mario Rosentau
Mario.Rosentau@oiguskantsler.ee